

Գ. Ստեփանեան. «ՍՐՏԻ ԽՈՐՔԵՐԻՑ». Բանաստեղծութիւններ. 30 էր. գ. 10 է. Թիֆլիս 1902 թ.

Պ. Կ. Ստեփանեանի գրքոյկը աւելի ճիշտ կը լինէր առաջին «Տգիտութեան խորքերից»:

Պ. Կ. Ստեփանեանի Սրազը «հրաբորբ» է, նրա գերեզմանի վրայ լինելու է ոչ թէ «հողաթումբ», այլ «թմբահող», երբ նրա թռչունները երգում են, լսում է ոչ թէ դայլայլիկ, այլ «դայլայլեղ» (որովհետեւ բանաստեղծին հարկաւոր է յանգ «տեղ» խօսքին), իսկ երբ մարդիկ քնում են, տիրում է ոչ թէ լուսթիւն, այլ «լուռ»:

«Մարդկութիւնը քուն է մտել,
 Լուռ է տիրում ամեն տեղ.
 Թռչունները բուն են մտել,
 Ել չէ լսում դայլայլեղ»:

Տ. Յ.

Մաքսիմ Գորկի. «ԱՄՍՑԻ ԴԱՃՏՈՒՄ». Թարգմ. Մարգիւս Մ.—Իսահակեան. 31 էր. գինը 5 կոպ. Ալեքսանդրապոլ, 1902 թ.

«Ի՞նչ ենք մենք այսօր ուտելու և զրտեղ ու ինչպէս», — ասում է «Ամայի դաշտում» պատմուածքի հերոսներից մէկը:

Ընթերցողներից նրանք, որոնք սովոր են ասել օր ճաշել, գուցէ չը գիտեն, իսկ եթէ գիտեն, անշուշտ յաճախ մոռանում են, որ աշխարհումս, նոյն իսկ քաղաքակիրթ երկիրներում կան բազմաթիւ մարդիկ, որոնք առաւօտեան հարց են տալիս իրանց, թէ արդեօք ինչ են ուտելու այդ օրը, և չեն կարողանում պատասխանել այդ հարցին ոչ թէ այն պատճառով, որ այդ կասուած է իրանց ծնողներից, իրանց տնտեսուհուց կամ խոհարարից, այլ որովհետեւ ոչինչ չ'ունեն ուտելու, որովհետեւ քաղցելը նրանց համար կանոն է, իսկ ուտելը բացառութիւն:

Եւ սակայն նրանք էլ մեղ պէս, ամեն օր ճաշողներիս պէս բանական արարածներ են: Նրանք էլ սովոր են դատել և ընդունակ են զգալ: Նրանք էլ գիտեն եղբակացութիւններ անել, օրինակ, թէ «քարթու հացը աւելի կշտացնող է, քան փափուկը, որովհետեւ քարթու հացի մէջ ջուր քիչ կայ» և ուրիշ շատ ու շատ այդպիսի փիլիսոփայական եղբակացութիւններ, որոնք վերջ ի վերջոյ մեծ փոփոխութիւններ են մտցնելու աշխարհիս երեսին:

Մաքսիմ Գորկին իր հինգ մատի պէս ճանաչում է այդ քարթու հացի արժանաւորութիւնները գնահատողներին, այդ